

Edukacija učenika o biologiji tigrastog komarca (*Aedes albopictus*) u osnovnim školama u tri slavonske županije

Sažetak

Edukativne aktivnosti kojima se željelo educirati građanstvo u Slavoniji o biologiji tigrastog komarca započete su 2020. godine. Kroz projekt „Izlij vodu da nas ne bodu“ provedena je edukacija građana na više načina s ciljem angažiranja građana u kontroli legala tigrastih komaraca u svom dvorištu. Tijekom 2022. godine na području triju slavonskih županija naglasak je stavljen na edukaciju učenika. U okviru edukacije sudjelovali su uglavnom učenici sedmih razreda osnovnih škola koji su nakon edukacije dobili zadatak postavljanja ovipozicijskih klopki u svom dvorištu. U rujnu 2022. godine uključilo se oko 600 učenika iz 20 osnovnih i 3 srednje škole na području Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske te Brodsko-posavske županije. U realizaciju projekta uključile su se 24 nastavnice. Podijeljeno je oko 700 ovipozicijskih klopki, a dobili smo rezultate od 554 učenika koji su ovipozicijske klopke postavili u svojim dvorištima. Od pregledane 554 ovipozicijske klopke u 237 zabilježena je prisutnost jaja tigrastih komaraca, što znači da su jaja zabilježena u 42.78% ovipozicijskih klopki. Najveći broj jaja po klopki zabilježen je u Vukovaru 101, a potom u Vinkovcima 96 i Adžamovcima 86.

Ključne riječi: tigrasti komarci, edukacija, učenici, kontrola komaraca, građanska znanost.

Uvod

Aedes (Stegomia) albopictus (Skuse, 1894.) ili azijski tigrasti komarac prirodno nastanjuje područje Azije, a iako izvorno naseljava duplje drveta u tropskim šumama, ova vrsta razvila je prilagodbu na umjetna staništa i prezimljavanje u stadiju jaja u umjerenim klimatskim područjima svijeta (Hawley 1988). Jedno od takvih umjetnih staništa i najčešći oblik širenja i introdukcije u druge zemlje ove invazivne vrste ljudskim aktivnostima je međukontinentalni transport rabljenih guma (Paupy i sur., 2009.). U Europi je tigrasti komarac prvi put zabilježen u Albaniji 1979. godine (Adhami i Reiter, 1998.), unosom pošiljke iz Kine, a u Hrvatskoj je zabilježen prvi put 2004. godine. Introdukcija i širenje tigrastog komarca u Hrvatskoj opisana je u radu Vručina i sur., 2016., a ovdje je važno spomenuti kako je na području Vukovarsko-srijemske županije ova vrsta zabilježena prvi put 2016. godine (Vručina i sur., 2017.) u Vinkovcima i Županji.

* e-adresa: enrih@biologija.unios.hr

Nacionalnim projektom „Monitoring invazivnih vrsta komaraca u Hrvatskoj” započetim 2016. godine dobiveni su brojni podatci o vrsti te je zabilježeno njegovo širenje po cijeloj Hrvatskoj (Capak i sur., 2017.). Obzirom da sam monitoring vrste bez konkretnih aktivnosti ne može biti dovoljan, na području Vukovarsko-srijemske županije, u okviru projekta Monitoring i istraživanje komaraca uključena je i edukacija. Tijekom 2019. godine napravljena je platforma, a u 2020. godini započeta edukacija građana koji bi svojim aktivnostima mogli pomoći u suzbijanju brojnosti i širenju vrste *Ae. albopictus* (Merdić i sur., 2020.).

Obzirom da ženke *Ae. albopictus* polažu jaja na brojna mjesta kao npr.: tegle za cvijeće, zemljane posude, limenke, duplje u drveću, smeće, gume (Estrada i sur., 1995.; Unlu i sur., 2011.) te druge prirodne i umjetne spremnike prisutne na privatnim posjedima, organizirana kontrola ne može biti uspješna. Jedno od mogućih rješenja ovog problema je edukacija i aktiviranje građana u monitoring kroz građansku znanost (engl. *citizen science*). Projekti građanske znanosti usmjereni na okoliš su oni u kojima laici, odnosno zainteresirano građanstvo, surađuju sa znanstvenicima u raznim istraživačkim aktivnostima kroz koje je moguće dobiti velik broj podataka i prevladati moguće prepreke stručnjaka, primjerice nedostupnost terena (Jordan i sur., 2017.). Prethodna istraživanja ukazala su da znanstvenici imaju ograničen pristup staništima vrste *Ae. albopictus*, jer se populacije ovih komaraca obično nalaze na spomenutim privatnim posjedima, a građanski znanstvenici bez problema i brige o vlasništvu posjeda mogu istraživati svoja dvorišta (Jordan i sur., 2017.; Unlu i sur., 2011.). Jedan od najučinkovitijih pristupa u borbi protiv ove vrste je smanjenje njezina izvora, odnosno uklanjanje vode i spremnika u koje bi jaja mogla biti položena. Također, edukativne kampanje, čega je primjer projekt „Izlij vodu da nas ne budu”, smatraju se temeljem organiziranog suzbijanja komaraca te se ističe potreba za aktivnom suradnjom educirane zajednice i obrazovanih stručnjaka (Stefopoulou i sur., 2018.). U svrhu moguće kontrole i suzbijanja tigrastog komarca na njegovu izvoru provedene su edukacije nastavnika i učenika diljem tri slavonske županije, kojima je za cilj bio upoznati uključene u moguća staništa tigrastog komarca u njihovim dvorištima, kao i jednostavne metode njihova uklanjanja.

Materijali i metode

Obzirom na biologiju i ekologiju tigrastog komarca jedna od ključnih aktivnosti unutar monitoringa i sprječavanja njegova širenja je kontinuirano informiranje i edukacija građanstva, jer oni sami jednostavnim postupcima mogu smanjiti brojnost ove vrste.

Metode provođenja aktivnosti u sklopu projekta „Izlij vodu da nas ne budu“ u svrhu edukacije učenika jednake su metodama opisanim u radu Merdić i sur., 2022. te se sastoje od:

1. Uspostava kontakta sa Županijskim stručnim Vijećem (biologija), popisivanje nastavnika zainteresiranih za sudjelovanje te dogovor za provođenje Edukacije edukatora
2. Provođenje predavanja Edukacija edukatora
3. Isporuka materijala uključenim nastavnicama (prezentacije, informativni letci, ovipozicijske klopke i upute za rukovanje njima, preporučene tablice za unos prikupljenih rezultata)
4. Predavanje učenicima prema unaprijed pripremljenoj prezentaciji te podjela zadataka postavljanja ovipozicijskih klopki
5. Prikupljanje podataka

6. Obrada i analiza podataka.

Učenicima su podijeljene ovipozicijske klopke koje su specijalizirane za prikupljanje jaja komaraca roda *Aedes* koji jaja polažu u različite kontejnerske spremnike. Ovipozicijska klopka sastoji se od male čvrste plastične posude u koju se postavlja lesonit pločica s hrapavim rubom okrenutim prema gore, kako bi ženka komarca na nju položila svoja jaja, nakon čega se posuda do polovine napuni vodom. Jaja koja tigrasti komarac polaže su ovalna, crne boje te su prosječne veličine 0,5 mm (Klobučar i sur., 2005.). Nakon sedam dana u vodi, lesonit pločice se uklanjaju iz klopke te se pod lupom prebrojavaju položena jaja tigrastog komarca. Ukoliko škole imaju potrebnu opremu, učenici su uz nadzor nastavnice prebrojali uzorkovana jaja, a u slučaju da opremu nemaju, nakon primjerenog skladištenja pločica, nastavnice su ih poslale na Odjel za biologiju u svrhu prebrojavanja.

Rezultati

U 2022. godini u projektu „Izlij vodu da nas ne budu“ sudjelovalo je oko 600 učenika. Iako su učenici sedmih razreda bili ciljana skupina za sudjelovanje, u projektne aktivnosti su se uključili učenici i osmih razreda te učenici nekih srednjih škola. Rezultate postavljenih klopki dobili smo od 24 nastavnice koje su uključile ukupno 554 učenika iz 23 škole (20 osnovnih i 3 srednje – 2 gimnazije i 1 strukovna) na području Vukovarsko-srijemske, Osječko-baranjske i Brodsko-posavske županije (neki učenici su dobili klopke, a nisu donijeli rezultat). Učenici su u svojim dvorištima postavili ukupno 593 ovipozicijske klopke u periodu između 6. rujna i 10. listopada. Većina učenika postavila je pločice jednom (tijekom sedam dana) dok su učenici dva razreda Gimnazije Županja postavili pločice dva puta, a u završnu obradu podataka u obzir su uzeti samo rezultati mjerenja u prvom postavljenom tjednu (na temelju 554 postavljene klopke). U tablici su prikazane škole i nastavnice koje su sudjelovale u projektu.

Tablica 1. Popis škola i nastavnica uključenih u projekt „Izlij vodu da nas ne budu“

Table 1. List of schools and teachers who participated in the "Pour out the water so they don't sting us" project

Naziv škole <i>School name</i>	Adresa škole <i>School address</i>	Nastavnica <i>Teacher</i>	Županija <i>County</i>
Osnovna škola "Matija Gubec" / <i>Matija Gubec</i> <i>Elementary School</i>	Ulica Josipa Jurja Strossmayera 1b, Jarmina	Snježana Crčić	Vukovarsko- srijemska županija
Osnovna škola Antuna Mihanovića / <i>Antun Mihanović</i> <i>Elementary School</i>	Ulica Ivana Gundulića 5A, Osijek	Vesna Lerinc	Osječko- baranjska županija
Osnovna škola Bršadin / <i>Bršadin</i> <i>Elementary School</i>	Duje Zaharića 1, Bršadin	Ivančica Mrkonjić	Vukovarsko- srijemska županija
Osnovna škola Darda / <i>Darda Elementary</i> <i>School</i>	Školska ulica 9, Darda	Andreja Dorić	Osječko- baranjska županija

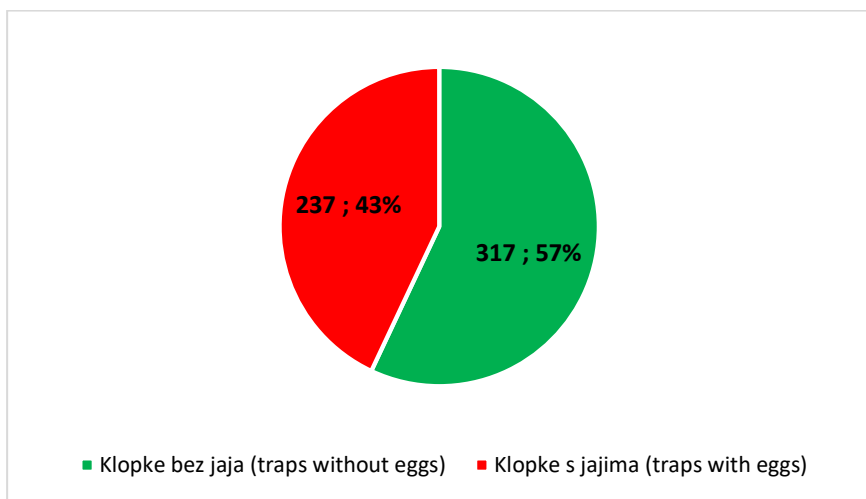
Osnovna škola "Dobriša Cesarić" / "Dobriša Cesarić" <i>Elementary School</i>	Neretvanska ulica 10, Osijek	Olivera Meter	Osječko- baranjska županija
Osnovna škola Dragalić / <i>Dragalić Elementary School</i>	Trg svetog Ivana Krstitelja 3, Dragalić	Ana Ribarić	Osječko- baranjska županija
Osnovna škola Ernestinovo / <i>Ernestinovo Elementary School</i>	Školska ulica 1, Ernestinovo	Ivana Kardo	Osječko- baranjska županija
Osnovna škola fra Bernardina Tome Leakovića / <i>fra Bernardin Tome Leaković Elementary School</i>	Ulica Braće Radić 38A, Bošnjaci	Svjetlana Knežević	Vukovarsko- srijemska županija
Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića / <i>Ivan Goran Kovačić Elementary School</i>	Ulica kralja Tomislava 25, Đakovo	Mirjana Kereta	Osječko- baranjska županija
Osnovna škola Ivana Kozarca / <i>Ivan Kozarac Elementary School</i>	Ulica dr. Franje Račkog 30, Županja	Irena Kopic	Vukovarsko- srijemska županija
Osnovna škola Jagode Truhelke / <i>Jagoda Truhelka Elementary School</i>	Crkvena ulica 23, Osijek	Sanja Merdić	Osječko- baranjska županija
Osnovna škola Josipa Lovretića / <i>Josip Lovretić Elementary School</i>	Ulica Josipa Jurja Strossmayera 142, Otok	Božica Ignjačić	Vukovarsko- srijemska županija
Osnovna škola Julija Benašića / <i>Julije Benašić Elementary School</i>	Trg Sv. Ivana Kapistrana 1, Ilok	Mateja Knezović	Vukovarsko- srijemska županija
Osnovna škola Lovas / <i>Lovas Elementary School</i>	Ulica Matije Gupca 2, Lovas	Danijela Velerajter	Vukovarsko- srijemska županija
Osnovna škola Mitnica / <i>Mitnica Elementary School</i>	Fruškogorska ulica 2, Vukovar	Antonia Boras	Vukovarsko- srijemska županija
Osnovna škola Retfala / <i>Retfala Elementary School</i>	Kapelska Ulica 51a, Osijek	Ivana Dolaček i Vlatka Šalić Dujmić	Osječko- baranjska županija
Osnovna škola Siniše Glavaševića / <i>Siniša Glavašević Elementary School</i>	Dr. Ante Starčevića 10, Vukovar	Ankica Stresnjak	Vukovarsko- srijemska županija

Osnovna škola Vladimir Nazor / <i>Vladimir Nazor Elementary School</i>	Ulica Stjepana Radića 3, Adžamovci	Ana Ribarić	Brodsko- posavska županija
Osnovna škola Vođinci / <i>Vođinci Elementary School</i>	Slavonska ulica 17, Vođinci	Jasenska Meštrović	Vukovarsko- srijemska županija
Gimnazija Matije Antuna Reljkovića / <i>Matija Antun Reljković High School</i>	Trg bana Josipa Šokčevića 1, Vinkovci	Jasenska Krznarić-Barić, Vedrana Karaškić	Vukovarsko- srijemska županija
Gimnazija Županja / <i>Županja High School</i>	Veliki kraj 42, Županja	Marija Troha Holmik	Vukovarsko- srijemska županija
Srednja strukovna škola Antuna Horvata / <i>Antun Horvat Technical High School</i>	Vijenac kardinala Alojzija Stepinca 11, Đakovo	Ivana Drobina Truntić	Brodsko- posavska županija
Osnovna škola Vladimir Nazor / <i>Vladimir Nazor Elementary School</i>	Ul. Ivana Kukuljevića Sakcinskog 46a, Vinkovci	Veselka Ćorluka	Vukovarsko- srijemska županija

Od ukupno 554 postavljenih klopki u njih 237 zabilježena je prisutnost jaja tigrastih komaraca, što iznosi infestiranost od 43%.

Grafikon 1. Udio ovipoziციjskih klopki s i bez jaja tigrastih komaraca

Graph 1. Share of oviposition traps with and without tiger mosquito eggs

Od 23 škole koje su sudjelovale u projektu najveći broj škola je s područja Vukovarsko-srijemske (13), zatim iz Osječko-baranjske (8) i naposljetku Brodsko-posavske (2) županije (Tablica 1.). Najveći ukupan broj klopki (296) postavljen je u Vukovarsko-srijemskoj županiji, gdje je zabilježen i najveći broj klopki s jajima (157), ukupan broj jaja (1432) i prosječan broj jaja po klopci (76) (Tablica 2, Grafikon 2).

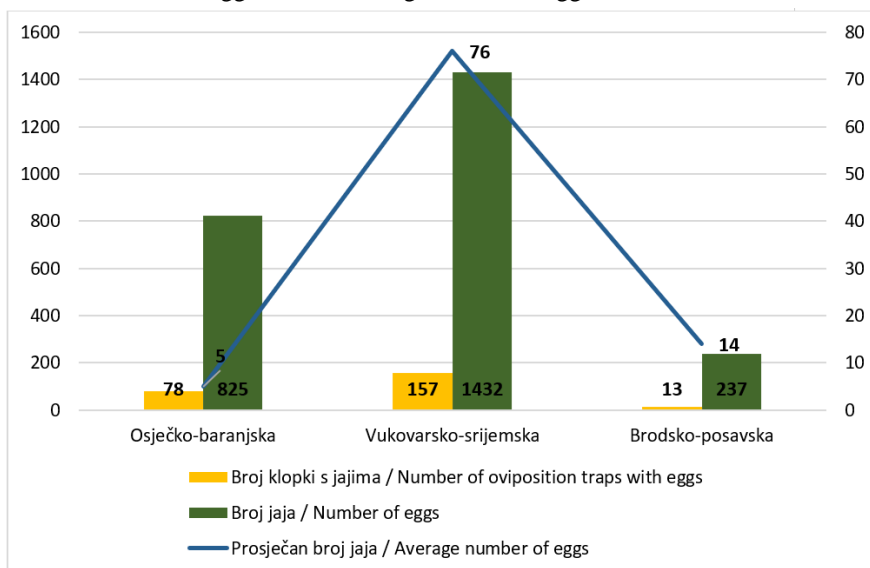
Tablica 2. Sumirani rezultati na području sve tri županije

Table 2. Summarised results of all three counties

Županija / County	Broj škola / Number of Schools	Broj klopki / Number of oviposition traps	Broj klopki s jajima / Number of oviposition traps with eggs	Broj jaja / Number of found eggs	Prosječan broj jaja / Average number of eggs
Osječko-baranjska	8	235	78	825	5
Vukovarsko-srijemska	13	296	157	1432	76
Brodsko-posavska	2	23	13	237	14

Grafikon 2. Rezultati u sve tri županije: broj ovipozijskih klopki s jajima, ukupan broj jaja i prosječan broj jaja

Graph 2. Results in all the counties: number of oviposition traps with eggs, the total number of eggs, and the average number of eggs

Najveći broj jaja po klopci zabilježen je u Vukovaru, zatim Vinkovcima te u Adžamovcima, što je prikazano u Tablici 3.

Tablica 3. Najveći broj uzorkovanih jaja po klopki

Table 3. Highest number of sampled eggs per oviposition trap

Mjesto uzorkovanja	Vukovar	Vinkovci	Adžamovci
Broj jaja	101	96	86

Najveći broj ukupno uzorkovanih jaja (381) i najveći prosječni broj jaja po klopki (33) utvrđen je u OŠ Matija Gubec Jarmina, gdje je na svih 12 postavljenih klopki utvrđena prisutnost jaja tigrastih komaraca (Tablica 4).

Tablica 4. Broj jaja koji su uzorkovli učenici Osnovne škole Matija Gubec u Jarmini

Table 4. Number of eggs sampled by pupils in primary school Matija Gubec in village Jarmina

Osnovna škola Matija Gubec Jarmina (8. razred) <i>Primary school Matija Gubec Jarmina (8th grade)</i>			
Broj uzorka / Sample number	Inicijali učenika / Pupil's initials	Adresa / Address	Broj jaja / Number of eggs
1	K.C.	Bana Jelačića 28	36
2	A.C.	Braće Radića 67	42
3	S.I.	Braće Radića 61	38
4	G.H.	Matije Gupca 106	40
5	K.M.	Vinkovačka 83	21
6	L.S.	Ivana Meštrovića 14	31
7	L.H.	Ljudevita Gaja 41	18
8	S.Š.	Vladimira Nazora 40	34
9	L.G.	Matije Gupca 90	45
10	L.Đ.	Ivana Zajca 19	15
11	M.B.	Josipa Kozarca 41	33
12	P.B.	Antuna Mihanovića 67	28
Ukupan broj jaja / Total		381	
Prosječan broj jaja / Average		33	
Period rada klopki / Working period of traps		12.9.-19.9.2022.	

Diskusija

Kontrola tigrastih komaraca vrlo je veliki izazov za lokalnu zajednicu, a naročito za izvođače različitih oblika tretmana za smanjenje broja ovih vrlo neugodnih komaraca. Pored svih konvencionalnih metoda adulticiranja (kao neselektivne metode) i tretiranja ličinki tigrastih komaraca različitim biološkim i kemijskim pripravcima (vrlo ograničeno zbog nedostupnosti svih legala), znanstvenici pokušavaju pronaći nove metode s kojima bi uspjeli kontrolirati brojnost ove vrste. Jedna od takvih metoda je SIT (Sterile Insect Tehnique) ili metoda sterilizacije komaraca. Metoda uključuje

genetički inženjering, infekciju bakterijom (rod *Wolbachia*) ili iradijaciju u kojoj se gama i rengenskim zračenjem usmrćuju rasplodne stanice. Cilj ove metode je proizvesti sterilne mužjake koji će se pariti s divljim ženjkama, a kontinuirani unos takvih mužjaka s vremenom će smanjiti broj tigrastih komaraca. Osim SIT razvija se i metoda u kojoj se u određeni broj legala unosi larvicid, a ženke koje polažu jaja same prenose taj larvicid na druga, nedostupna mjesta. Za sada sve ove metode nisu donijele velike pomake u kontroli tigrastih komaraca.

Metoda koja bi mogla imati značajniji učinak bez uporabe bilo kakvih sredstava je fizička metoda, tj. uklanjanje potencijalnih legala. Ukoliko nema vode u kojoj bi se tigrasti komarci mogli razvijati, nema ni komaraca.

Naizgled vrlo jednostavna metoda isto ima ograničenja. Prije svega ograničenje je u otkrivanju i dostupnosti tih legala. Kada govorimo o otkrivanju u pojedinom prostoru moramo pronaći sva mjesta u kojima se nalazi voda, a to su čak i tanjurići za skupljanje vode ispod kalića za cvijeće. Kada govorimo o dostupnosti onda treba naglasiti da se ta legla uglavnom nalaze na privatnim posjedima u dvorištima koja nisu dostupna za organiziranu kontrolu komaraca.

Moguće rješenje je edukacija građana da uklone ta legla iz svojih dvorišta. To je vrlo lako reći, ali je vrlo teško postići. Educirati građanstvo putem različitih oblika informiranja kao što su mediji (novine, TV, radio), digitalni mediji, leci i plakati skromnog su učinka. Edukaciju je najlakše provesti ako koristimo institucije za edukaciju, tj. škole. Stoga bi uvođenje teme kontrole tigrastih komaraca (moguće proširiti i na domaće komarce) u kurikulum predmeta Biologija moglo donijeti dugoročnije pozitivne rezultate.

Projekt „Izlij vodu da nas ne bodu“ u Slavoniji se provodi već tri godine u osnovnim školama. Svi nastavnici koji su do sada sudjelovali u projektu su jako zadovoljni što su u svoj kurikulum uveli ovu temu. Teorijsko znanje se odmah pretapa u praktično i iskustveno znanje te je najvažnija poruka da se tigrasti komarci legu u njihovim dvorištima. Ovako usvojeno znanje kod učenika osnovnih škola (najčešće učenika sedmih razreda) dugo će ostati, jer svaki put kada ih ubodu tigrasti komarci pomisliti će na pokus koji su izveli u svom dvorištu.

Zaključak

Edukacijom o kontroli tigrastih komaraca u 2022. godini obuhvaćeno je oko 600 učenika. Postavljeno je ukupno 554 ovipozicijske klopke, a u 237 klopki su evidentirana jaja tigrastog komarca.

Literatura

- Adhami J., Reiter P., 1998. Introduction and establishment of *Aedes (Stegomyia) albopictus* Skuse (Diptera: Culicidae) in Albania. *Journal of the American Mosquito Control Association*. 14:340-343.
- Capak K., Jeličić P., Janev Holcer N., Trumbetić I., Klobučar A., Landeka N., Žitko T., Sikora M., Bokan I., Merdić E., Krešić K., Cvitković A., Lipovac I., Medić A., Slavić-Vrzić V., Klemenčić M., Slavica S., Stanković A., Mitrović Hamzić S., Fičko I., Vrsaljko Z., Hranilović B., Grgić I., Stanić I., Putarek I., 2017. Provedba nacionalnog sustava praćenja invazivnih vrsta komaraca na području Republike Hrvatske. *Zbornik radova seminara „DDD i ZUPP“*, Korunić d.o.o. Zagreb, str. 34-51.
- Estrada- Franco J.G., Craig G. B., Jr., 1995. *Biology, Disease Relationships, And Control Of Aedes Albopictus*. Pan American Health Organization, Washington DC.
- Hawley W. A. 1988. The biology of *Aedes albopictus*. *Journal of the American Mosquito Control Association*. Supplement 1:1-39.

- Jordan R. C., Sorensen A. E., Ladeau S., 2017. Citizen Science as a Tool for Mosquito Control. *Journal of the American Mosquito Control Association*. 33(3):241-245. doi: 10.2987/17-6644R.1.
- Klobučar A., Benić N., Merdić E., Krajcar D., Baklajić Ž., 2005. *Aedes albopictus* prvi puta u Hrvatskoj. Zbornik radova seminara „DDD i ZUPP“, Korunić d.o.o. Zagreb, str. 207-213.
- Merdić E., Bušić N., Merdić S. 2022. Edukacija građana kao metoda kontrole tigrastog komarca u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Zbornik radova seminara „DDD i ZUPP“, Korunić d.o.o. Zagreb, str.149-160.
- Paupy C., Delatte H., Bagny L., Corbel V., Fontenille D. 2009. *Aedes albopictus*, an arbovirus vector: from the darkness to the light. *Microbes Infect.* 11(14-15):1177-85.
- Stefopoulou A., Balatsos G., Petraki A., Ladeau S.L., Papachristos D., Michaelakis A., 2018. Reducing *Aedes albopictus* breeding sites through education: a study in urban area. *PLoS One*,13:e0202451.
- Unlu I., Farajollahi A., Healy S.P., Crepeau T., Bartlett-Healy K., Williges E., Strickman D., Clark G.G., Gaugler R., Fonseca D.M. 2011. Area-wide management of *Aedes albopictus*: choice of study sites based on geospatial characteristics, socioeconomic factors and mosquito populations. *Pest Management Science*. 67:965–974.
- Vrućina I., Merdić E., Vignjević G., Zahirović Ž., Turić N., Sudarić Bogojević M., Kurtek I., Šag M. 2016. Širenje azijskog tigrastog komarca *Aedes albopictus* u Osijeku i okolnim područjima, Hrvatska. Zbornik radova seminara „DDD i ZUPP“, Korunić d.o.o. Zagreb, str. 157-169.
- Vrućina I., Merdić E., Zahirović Ž., Kurtek I., Krešić K., Cvitković M., Badžek A., Zovkić R., Grujić B. 2017. Prvi nalaz azijskog tigrastog komarca *Aedes albopictus* u Vukovarsko-srijemskoj županiji, Hrvatska. Zbornik radova seminara „DDD i ZUPP“, Korunić d.o.o. Zagreb, str. 55-70.

Ramona-Ana Davidović, Ivana Vručina Enrih Merdić*

Department of biology, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Cara Hadrijana 8a, 31000 Osijek, Republic of Croatia

Education of students about the biology of the tiger mosquito (*Aedes albopictus*) in elementary schools in three Slavonian counties

Abstract

Educational activities about the biology of the tiger mosquito intended for citizens in Slavonia began in 2020. Through the "Pour out the water so they don't bite us" project, citizens were educated in several ways with the aim of engaging said citizens in the control of tiger mosquitoes in their yards. During 2022, emphasis was placed on the education of pupils, mainly those in the seventh grade, in three Slavonian counties (Osijek-Baranja, Vukovar-Srijem and Brod-Posavina). After the education, pupils were tasked with setting the oviposition traps in their yards. During September 2022, about 700 pupils from 20 primary and three secondary schools, with 24 teachers in total, participated in the project. About 700 oviposition traps were distributed, and we received the data from 547 pupils who had placed 554 traps in total in their yards. In 554 inspected traps, the presence of tiger mosquito eggs was recorded in 237, which means that their presence was noted in 42.78% of traps. The highest number of eggs per trap was 101, recorded in Vukovar, followed by 96 in Vinkovci, and 86 in Adžamovci.

Key words: *tiger mosquitoes, education, students, mosquito control, citizen science.*

* e-adresa: enrih@biologija.unios.hr